

bærilig við ta tøkni, sum annars verður nýtt í oljuboringum.

Hetta kundi tí givið innlit í teknisku kjarnuna í tí, sum annars skal samráðast um, tað ið oljufeløg skulu leita - og seinni vinna upp olju úr undirgrundini. Tann, sum hevur sitið við eitt samráðingarbord veit, hvussu umráðandi tað er at kenna viðkomandi smálutir og megna at seta teir í eitt samráðingahópi.

I øðrum lagi hevði prosjektið í Lopra samskipti við tyðningarmiklar partar í eini oljuvinnu. Eitt samskipti, sum kundi fingið avgerandi tyðning fyri føroysk virki, tað tey seinni skulu bjóða fram tænastur í oljuvinnuni.

Men hetta prosjektið var latið upp í hendurnar á øðrum at leiða. Eitt danskt felag vildi gera forarbeiðið fyri prosjektið, um teir fingi leiðsluna, tað ella um prosjektið fór igongd. Sambært Martini Heinesen í Sosialinum 8/11-1996 var ein høvuðsorsøk til hesa mannagongd, at ein meginregla í sambandi við forkanningar er, at føroyski skattaborgarin skal ikki rinda - heldur ikki forarbeiðið, skilt.

Er hetta ein meginregla, so eiga vit í stundini at broyta hesa meginreglu ella at lova undantøkum. Tað er greitt, at seismiskar kanningar ella kanningar við flogfórum við serúterð ikki hevur serligan strategiskan tyðning fyri føroyskt vinnuliv ella føroyska umstíng av oljumálum. Men tað eru prosjekt, sum hava strategiskan tyðning. Hesi prosjekt eiga ikki at verða styrt eftir, um eitt tilvildarligt danskt felag vil gera forarbeiðið fyri onki ella ikki.

Aftaná prosjektið í Lopra var eftirmeting tann, at føroyski parturin var óvanliga høgur, eini 25%. Slíkum tølum eiga vit ikki at lata okkum tala av. Spurningurin hjá okkum er ikki nøgðin. Spurningurin hjá okkum er, hvussu stóran leiðslupart vit høvdu.

Tað er ongín ivi um, at tað er umstíngin av oljumálum sum hevur størstu ávirkanina á, hvørt tað ber til at fáa føroysk virki inn í oljuvinnuna ella ikki.

Hetta lýsti Lopransboringin eisini. Hóast bæði leiðsla og færlíki var í landinum, so kom tað als ikki upp á tal at lata føroyingar standa fyri arbeiðinum.

Lopransboringin er søga. Lat hana vera gloymda. Men lat okkum taka við læru av henni. Í praksis er høvuðsuppgávan hjá umstíngini at ansa eftir, at føroyingar fáa høvi at vera við í strategiskt tyðningarmiklum fómum.

Tað er trupult at geva greiðar reglur um, hvat hevur strategiskan tyðning fyri Føroyar í eini møguligari oljuvinnu, men vit kunnu siga nokur ting:

1. Prosjekt, sum hava strategiskan tyðning fyri Føroyar, umstíng ella vinnuliv, eru flest øll smá, soleiðis at tey eru til at handfara.

2. Gevur eitt prosjekt serligt innlit í oljuvinnuna, tekniskt ella við samskipti og er tað til at handfara, so hevur tað helst strategiskan tyðning bæði fyri umstíngina og fyri okkurt føroyskt vinnuliv.

3. Gevur innihaldið í einum prosjekti ein færlíka, sum kann nýtast ígjøgnum stóran part av oljuvinnuni, bæði forkanningar og beinleiðis leitingar og framleiðslu, so hevur tað helst strategiskan tyðning

fyri okkurt føroyskt vinnuliv.

4. Er ein liður í oljuvinnuni lykilin til mong smá prosjekt og er hesin lykilin til at handfara, so hevur hann helst strategiskan tyðning fyri føroyskt vinnuliv sum heild. Eitt dømi, sum er lætt at gjøgnumskoða, er leiðslan á eini útgerðarstöð, sum hevur stóran part av samskiptinum millum ymisk vinnuvirki og feltið.

5. Endiliga er tað tíðin. Hon er tann tyðningarmesti liðurin í eini hvørji strategiskari avgerð. Tað merkir í praksis, at vit kunnu ikki byta oljuvinnuna í fasur og so arbeiða við eini fasu í senn. Tað ber ikki til við skili at taka avgerðir um forkanningar úttan at hava í huga okkara leiklut í einum møguligum leitingar- og framleiðslufasu.

Vit nýðst at seta okkara álit á tað, sum er mest sannlíkt í okkara eygum - og satsa upp tað úttan at missa okkum burtur, um hetta ikki gerst veruleiki.

Vit kunnu taka eitt dømi úr fiskivinnuni. Flakavirkið Chaldur í Grimsby var tekniskt sæð bert eitt flakavirki, sum so mong onnur flakavirki. Men hetta hevði strategiskan tyðning fyri føroyskan fiskavirki.

Í hesum dømi er vert at nevna, at Fiskasølan keypti hetta virki í 1964, tað ið flakavinnan enn steig síni barnaspor - ikki bert her á landi, men yvirhøvur. Tað var tað, brúgarhøvðið skuldi byggjast.

Í strategisku metingum okkara mega vit alla tíðina hava í huga, at føroysk vinnuvirki al-tíð vilja vera litil í oljuhópi, og at tey tessvegna hava litla orku til at megna stórar uppgávur. Tí er tað avgerandi, at føroyingar sita í leiðslum, soleiðis at uppgávurnar verða skipaðar soleiðis, at tað ber til hjá føroyskum virkjum at vera við.

Onkur heldur, at tað er lóg-gávan, sum hevur tann størsta tyðningin í eini møguligari oljuvinnu. Hesum eri eg ósamdur í. Lóg-gávan er ein karmur, sum sjálvsagt eisini skal gerast við skili. Hesin karmur skal eisini vera gjørdur við atlit til okkara høvuðsuppgávu: At tryggja føroyskum vinnuvirkjum arbeiðsmøguleikar. Samstundis skal hon ikki óneyðugt ræða tey, hvørs høvuðsuppgáva er at fáa oljuna upp.

Eg dugi illa at siggja tað øðrvísi enn, at hetta má føra til eina rættiliga opna lóg-gávu við rimiliga viðum umstíngarligum heimildum. Hetta er tann einasti arbeiðsháttur, sum í praksis kann føra til, at allir partar royna at finna hvønn annan í einum so fruktagóðum samstarvi sum møguligt. Royna vit at dúva uppá stírvnar reglur, so munnu reglurnar fara at verða hildnar. Men tað er helst meira tilvildarligt, um endamálið hjá okkum verður rokkið.

Umstíngin er tann, sum fær tann tyðningarmesta leiklutin í spurninginum um, hvørt oljuvinnan drenar landið fyri profittindir ella hon styrkir fer. Í øðrum lagi fær lóg-gávan stóran tyðning og í triðja lagi færlíkin hjá vinnuni.

Tað sigur ikki, at tað ikki hevur stóran tyðning, at vinnan ger seg til reiðar. Tað sigur heldur, at profittindir júst í síni náttúr alíð vilja laga seg til tann vinnubygnað, sum nú einaferð er í landinum. Ger umstíngin sær greitt, at okk-

ara vinnuvirki eru smá - og dugir hon sin setning - so fara hesi smáu vinnuvirki sjálvsagt at laga seg til umstíngurnar.

Trýstið, sum serliga Føroya Oljuvinnu hevur lagt á myndugleikarnar í sambandi við oljumálið, er gott dømi um hetta.

Vit eru fiskivinnutjóð og fara neyvan at hava størvgis trupulleikar at laga okkum til krøv-

ini frá eini oljuvinnu, hóast ymiskar reguleringar og standarðir eru eitt sindur økendir um okkara leiðir.

Færlíkan hava vit. Vit duga at ganga. Men hava vit sjálvsálitið? Ella geva myndugleikarnir okkum ein grulvigarð, tað ið vit hava kort og kumpass fyri neyðini?

Fara vit skeiv, so verða vit helst øll somul húsakallar hjá fremmandum bóndum á egnari

jørð. Tað er neyvan nakar ivi um tað.

Ver til reiðar-loysanarorðið er ein spurningur um at vera tilbúgvín - hvørt og ein skal kenna sitt pláss í hópinum.

Spurningurin er tí, hvussu nógvir føroyingar - høgur sum lagur - vita, hvørt teirra uppgáva er, um vit eru mitt í eini oljuvinnu í ár 1998? Ella ár 2000?

Vita lógtíngslímír, hvørja uppgávu teir hava? Vita landsstýrismenn hvørja uppgávu teir hava? Vita stovnsleiðarar hvørja uppgávu teir hava? Vita reiðarar, flakavirkisleiðslur, smíðuleiðslur, kommunur, skiparar, flakafólk, maskinfólk, skrivstovufólk, verkfrøðingar, lögfrøðingar - vita tey, hvørt teirra uppgáva er í einum fiskivinnusamfelag, sum gjørdist eitt oljusamfelag?

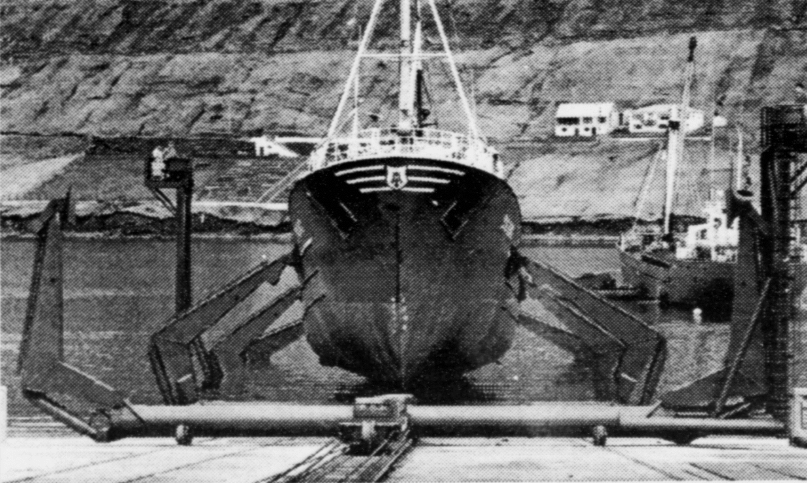
Vit kunnu eisini vanda spurninginum við: Hvussu nógv okkara millum eru frust-rerað í sambandi við føroyska oljumálið og leiklutin hjá tí einstaka í hesum máli?

Ver til reiðar! er spurningurin um at siggja júst tað, sum hevur størsta tyðningin - og at skilja hitt minni tyðandi frá. Tað er spurningurin um at gloyma nógvir smálutir - og minnast til nakrar heilt fáar.

Ver til reiðar! er spurningurin um at skipa seg soleiðis, at tað ber til at gera seg sjálfan tilbúnan.

Ver til reiðar í eini møguligari oljuvinnu er spurningurin um, at hvørt kennir sitt pláss í manngarðinum um føroysk vinnuvirki, føroyskar profittindir.

VÁGS SHIPYARD Ltd.

SHIPYARD

The Shipyard is able to overhaul ships up to 1.500 t.d.w., i. 0.75 metres, 13 metres wide. All marine repairs such as welding, painting, cleaning and woodwork.

ELECTRICS

All electric work on low and high voltage is undertaken. Normal stocking is kept.

VÁGS SKIPASMIÐJA is a group of professional personnel who are able to work for 24 hours a day 365 days a year

HYDRAULICS

All hydraulic works is undertaken. Work in stainless steel, aluminium. Welding in tic, mig and mag is done.

PLUMBING

Plumbing in hot and cold water. Sanitary work is done.

VÁGS SKIPASMIÐJA Sp/f

(VÁGS SHIPYARD)
Lágabø, FR-900 Vágur
Føroyar (Faroe Islands)
P. O. Box 128
Phone 7298 73010
Fax +298 73050